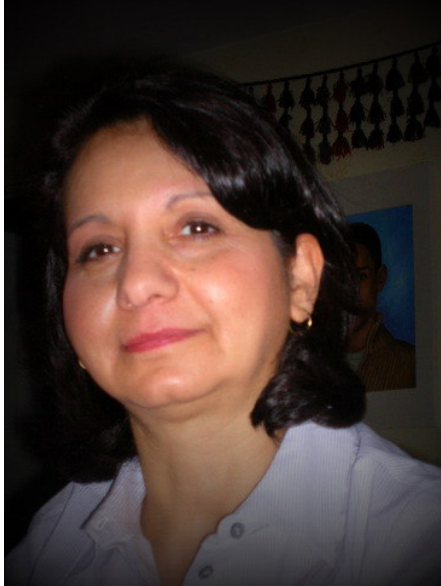

خۆشەوېستى

Rewas Kader

خۆشەوېستى لاي كەسانى تر نادۆزىتەو، بەلكو لەناو خودى خۇتدا دەيدۆزىتەو. تەنيا خۇمانىن نەو ھەستەبىدار دەكەينەو، بەلام بۇ نەوې بىدارى بەكەينەو دېنويستىمان بەكەسانى تر ھەيە. پاولو كاييلو/ يانزەخولەك

بەريكەوت كۆنترۆلى تەلەفۇنەكەم بەردەست كەوت و خستەسەر يەكئىك لەو كەنەلەكوردىتە. گەنجىكى نىسك سووكيان نىشان دا خىزا بانگى كچەكەم كرد و وتم وەرەسەيركەنەو كورەچەندقۇزەدەلەين كورەدەكان... قسەكەم ھىشتا تەواو نەكردبوو بەريۆبەرى بەرنامەكەپرسيارىكى لەسەر خۇشەوېستى لىكرد. لەوئەلامدا وتى جارى نازانم خۇشەوېستى ماناى چىيەچونكەھىشتا كەسم خۇش نەويستووھ...

ھىشتا قسەكەى تەواو نەكرد، كچەكەم كەنەلەكەى گۆرى وتى كەفیربوو ماناى خۇشەوېستى چىيەنەو كاتەبانگم بەكە. لەجىگەى خۇمدا دانىشتم و وەلامم بۇى نەبوو، قسەى ھەردووكيان ھەژاندىم. وشەى خۇشەوېستى لەھەموو زمانىكدا ھەيە، لەوانەيەژمارەى پىتەكان يان ناوازی وشەكەتەواو جىواوزىت، بەلام ناوەرۆكى وشەكەتەنيا لەجۆلانەى دۇدا نارام دەگرئ. بۇيەدەلەين سەرچاوى خۇشەوېستى دۇ، گەر بتەوئ بەدواى خۇسەويستىدا بگەرئیت بەدواى دلندا بگەرى، ھەر لەوئیدا دەيدۆزىتەو. گەر لەدەرەوې دلى خۇتدا بەدواى خۇشەويستىدا بگەرى نەوا ھەموو ژباتت سەرگەردان دەبىت و نەخۇت و نەخۇشەويستى دەدۆزىتەو، بەخزمەتى بەختەورەيش ناگەى. مرؤف ھەر كەدپتەنەم دنيايەو ھەموو ھەول و تەقەلاى لەژياندا وەدى ھىنانى بەختەورەيبە. بەختەوېرى لوتكەيەكى زنجیرەچىاي خۇشەويستىيە. خۇشەويستىش نەو ھەستەيە گەرمى و مېھرەبانىت پىدەبەخشىت.

لاى خۇمان كەكەسەك زۆر مېھرەبان بىت و يارمەتى خەلك دات و رق لەخەلك ھەنەگرئ و چاكەبۆ خەلك بكات، دەلەين نەو كەسەخاوەن دلنكى گەورەيە. كەسەكەش خاوەن دلنكى گەورەبوو ماناى وایەدلى پىرەلەخۇشەويستى. خۇشەويستى بۇ خۆى بۇ كەسوكارى، بۇ ھاورىكەتى بۇ ولتەكەى بۇ مرؤفایەتى. خۇشەويستى وەك ھەتاو وایەروناكى دەدات بەھەموو كەسەى بى جىواوزى نيوان مرؤفەكان، تەناتەت نەوانەشى كەپپاوكۆژو چەردەن، دز و دەستىرن. نەوانەش لەھەموو شت زياتر رقیان لەھەتاو دەبىتەو، لەبەر نەوې نەوان تەنيا لەبەر تارىكيدا دەتوانن كارى نامرؤفانەنجام بەدەن. نەوان لەرووناكى دەترسن، ھەر رووناكەيەماليان، رىگای دلان نىشان دەدا. كەدلىشيان دۆزىيەو، خۇشەويستى دەدۆزەو و واز لەنازاردانى خۇيان و خەلك دەھىن. دۆزىنەوې خۇشەويستى ماناى نەوېبەخۇت خۇشبویت، كەسانى دەورەبەرت خۇش بویت، نازارى كەس نەدەبىت، يارمەتى كەسانى بەدەبىت كەپپويستىيان بەيارمەتى دانە، ھەست بەنازارى مرؤفەكانى دەورەبەريكەيت. فرمىسكى سەر گۇناى مرؤفنى بىيىنى و دەسەرەكەى سەر دلت دەربەھىنى و بىسرىتەو.

لەوانەيەنيستا زۆر كەس بلىت گەر نەمەخۇشەويستى بىت نەوا خۇشەويستى لەكوردستاندا وجودى نييە. نەوئەنييەنەو ھەموو دەولەمەندە (زۆرەى زۆريان كادىرى حەزىكەن) لەكوردستاندا ھەيەكەچى كەسەكەى بىر لەكارى خىرۆمەندى ناكاتەو لەبەبەتى كردنەوې قوتابخانەو ھەتتو خانەنەخۇشخانە... ھتد بەمەبەستى يارمەتى دانى خەلكى ھەژارو بى دەرامەت. كەچى نۆپىرا، يەكەكەلەژەدەولەمەندەكانى نەمەريكا نەك تەنيا يارمەتى خەلكى ھەژارى ولتەكەى خۆى دەدا بەلكو دەيان پىرۆژەى خىرۆمەندى لەنەفرىقىا ھەيە.

نەى نەگەر خۇشەويستى ھەبىت بۇ كچان بەزۆر بەشوددەرىن، بۇ ژنان نازاردەدرين، بۇ كۆرپەى خۇيان دەكوژن، بۇ ژنان خۇيان دەسوتىنن. نەى نەگەر خۇشەويستى ھەبىت بۇ لاىەك لەكەسوكارى نەنقال و شەھيدان نادەنەو، يان كەسانى ھەن لەناو نازاردا مەلەدەكەن و ھاورىيەك نييەھەستى پىيەكەت و دەستى يارمەتى بۇ راکىشى. كى دەتوانى نەم برىنەسارزىبكات؟ نەو كەسانەى خۇشەويستى ھەناسەيەنە، لەدلىدا ھەست بەگەرمى نەو خۇشەويستىيەبكات، دلنایم لەوې گەرمى نەو خۇشەويستىيەى كەسانى دەورەبەى دەگرىتەو. خۇخۇشويستىن ماناى بىيىنى كەسانى ترە، ماناى ھەستكردنەبەكەسانى تر، ماناى يارمەتى دانە. گەر كەس نەبىيى و ھەست بەكەسى ترنەكەيت تەنيا نەو دەگەيەنى كەتو وجودت نييە رىگای دلى خۇتت و نكردو و مەحالەلە ماناى قولى رۆحىيەبەختەوېرى بگەيت.

گەر بەدواى نارامگەو بەختەوېرىدا سەرگەردانى، دلنایەلەوې لەكۆشك و بلۆك و دەستەلات و دزى و زۆردارىدا نایدۆزىتەو، رىگای دلت بگرە، دل كاتى خۇشەويستى و بەزەبىيە. دل ھەتاوې خۇشەويستىيە چەترى ژىر شۆستەبارانە. فرمىسكىش بۇ نەو گەنچەقۇزەدەرژم كەدلى خۇيى و نكردو و.

۲ - رۆحىكى سەرگەردان بەدواى خۇشەويستىدا

ھەر كە باسى چىرۆكى خۇشەويستى دەكرئ ھاورىيەكەم بىر دەكەوتەو كەلەمەزلكۆ پىكەو دەمەتخويند. پەيوەندى خۇشەويستى لەگەل كورىكدا ھەبوو، پەيوەندىيەكەيان ھىندەدياريوو، نەدەكرا بشارىتەو. ھەموو قوتابيان باسى نەوانيان دەكرد. گرقتەكەلەودا بوو نەوان دەيان ويست ژباتى خىزانىتى پىكەو ھەبىن، كەسوكارى ھەردووكيان دژ بەم پىشنىارەبوون، لەلايەكەولەبەر نەوې لاىەكەيان سەر بەپارتى بوون و لاكەى تریان يەكەتى بوون، نەو سەر دەمەلەنيوان نەندام و لاىەنگىرى حەزىكەندا ژن و ژنخاواى زەحمەت بوو، لەلايەكى ترىشەو نەوان ھىشتا سى سالىان مابوو كۆلئژ تەواوبەكەن. خۇشەويستىيان ھىندەبەھىزبوو برىريان دا شايى بەكەن و گوئ نەدەنەھىچ مەرجىكى ھەردوو خىزانەكە. پاش شايى كردنيان مەن بەھوى بارى سىياسى كۆلئژم بەجىھنىشت و نىتر نەمزانى چىيان بەسەر ھات. پاش زياتر لەبىيست سال بەكى لەو جارنەى كەگەر مەو ھەريكەوت نەو ھاورىيەى خۇم بىيىيەو، زۆر بەپەرۇش بووم بزانم چىرۆكى خۇشەويستى نەوان چى بەسەر ھاتو و پاش تەواوكردىنى كۆلئژ سى مندالى دەبىت. نەو لەمەلەو دەمەنيىتەو لاى مندالەكانى و مىردەنازىزەكەى كاردەكات، لەبواری كارەكەيدا پىش دەكەويت و زۆرەى كاتى لەكار و زۆرەى نيوارانىش لەيانەى نەندازىريان دەباتەسەر. كەمەندالەكان گەورەدەين، يەك لەدواى يەك دەست دەكەن بەقوتابخانە. پاش دەسال لەژباتى خىزانىتى ھەولەدا كارىك بۇ خۆى بدۆزىتەو، وەك مامۇستا كار دەدۆزىتەو، لەبەر نەوې نازىزەكەى فرىاي مەلەو نەكەوئ نەم دەبىت كارەكانى مەلەو ھەش بكات. ھىزى لىدەبىرئ و برىاردەدات واز لەنىش بىنى و ھەر لەمەلەو ھەبىت، تا مندالەكان گەورەدەين و بەريگای خۇياندا دەروژن. نيستا دوانيان لەزانكۆ و يەكەكەيان لەدەرەو ھەيە. نەمىش بەتەنيا لەمەلەو ھەيە. زۆر جار بىرى لەو دەكرودە تەو نازىزەكەى بەجىھنىتى، بەلام ھەر زوو پەشيمان بوو تەو، چونكە لەلايەكەو مندالەكانى پىويستىيان بەباوك ھەيو لەلايەكى ترەو ھەيى شەر مەپاش نەم ھەموو سالە جىبايىتەو. نيستاش ھەست بەو دەكات نەنەم مىردەكەى خۇشەويست نەمىزەكەى نەمى خۇشەويست. بەگرىانەو ھەيى و تەم لەيادتەدەتووت خۇشەويستى وەك گوئىك و ايلەلەنيوان ھەردووكەندا بۇ نەوې سىس نەبىت پىويستە ھەردەم خزمەتى بەكەيت، زۆر جار بىرم لەو قسەيەدەدەموت ناخر مەن چىم نەكرد بۇ پاراستنى نەم گوئە، بىھودەبوو. نيستا گەيشتو مەتەنەو باو ھەي كەخۇشەويستى وجودى نييە، تەنيا شاعىران و نووسەران نەم درۆ گەورەيان دروستكردو و، گەنجىش لەو ماو ھەيدا دەيوئ بىت پەپالەوانى بەر ھەمى نووسەرەكان، بۇيەلەمىشكى خۇماندا خۇشەويستى دروست دەكەين. ھاورىكەم بەكۆل دەگرىا و دەيووت ناخر مەن وا بەم زوانەدەمەپەنجا سال چى لەژباتى خۇم بەكەم. ناچار بووم باسى بەسەر ھاتى نەو پىاوى بۇ بەكەم كەدۇن مىگىيل روىز لەكتىبى " تىگەيشتى خۇشەويستى" دا باسىدەكات:

پىاويك ھەبوو برواي بەخۇشەويستى نەبوو، ھەموو كاتى تەرخان كردبوو و جىھان دەگەرا تا قەناعەت بەخەلك بەھىنى كەخۇشەويستى لەژياندا بوونى نييە، تەنيا شاعىرو رۇمانووسان دروستيان كردو و. نەوې كەمەرؤف بەخۇشەويستى ناوى دەبات، ھەستىكەلەتەرس و لەسەر كۆنترۆلكردن بىيات نراو، كچ

و کور کۆمەڵی بەلێن بەیەکتەر دەدەن، کەریزی یەکتەر بگرن، یارمەتی یەکتەربەدەن، پشت و پەنای یەکتەرین ... نەم بەلێناتەتەنیا چەند هەفتە یەپاش گواستەو هەیان درێژ دەگەشتن. وردەوردەوایان لێدیت لەیەک دوور بکەوێت و یەکتەر نازاری دەن و یەکتەر بریندار بکەن... هەر یەکەدیەوی نەوی تر بکات بەمۆلکی خۆی و بەپێی خواستی نەو ژیان بەریۆهەبچن. لەو هەش دەترسن جیابنەو هەنەکا تەنیا بکەون یان بکەونەبەر رەخنەو توانجی خەلکانی تر. جا نازانم لەکویدا نەو خوشەو یەستیه بەدی بکەین.

رۆژێک لەپارێکیدا پیاوسەدەکات، ژنیکی دەبینی لەسەر کورسییەک دانیشتوو دەگری، خێرا دەچیتەپێشەو و لەژێکەدەپرسی بۆ دەگری. ژێکەبەدەم گریانەو دەلێت پاش نەم هەموو سالەلەژێانی ژن و میزدایەتی بۆم دەرکەوت کەخۆشەو یەستی نییه. پیاو کەباو هشی پێدا دەکات و بەلایەو سەیر دەبیت کەسەسێکی تر هەبیت وەک نەم بێر بکاتەو. بەسەر هاتی ژێکەزۆر لەبەسەر هاتی هاواریکەم دەچیت بۆیەدوو یارەو ناکەومەو. گرتگ دەبنەدوو هاواری گێانی بەگێانی، پەییو هندییەکی قوڵ لەنێوانیاندا دروست دەبیت، ریزی یەکتەر دەگرن، لەیەک دەگەن، بەنزمی سەیری یەکتەر ناکەن، لەکاتی وەپێشچوونی یەکیکیاندا نەوی تریان دلگران نابیت یان غیرەناکا، کەسیان نایەو نەوی تریان کۆنترۆل بکات یان بیکاتەمۆلکی خۆی، حەزێان دەرکرد پێکەوین، کەدوور دەکەوتەو لەیەکتەر بیری یەکتەریان دەرکرد....

جاریک پیاو کەبەسەفەر دەروا و ماویەیک لەژێکەدوور دەکەوتەو، زۆر بیری دەکات. پیاو کەبیردەکاتەو دەلێت لەوانە یەنەمە ی من هەستی پێدەکەم خۆشەو یەستی بیت، بەلام وەک تێگەیشتی نەو خەلکەنێیەلەخۆشەو یەستی، من بەرپر سیری نەو نیم، نەویش بەرپر سیری من نییه، نەمن شت لەو داگیر دەکەم نەنەو لەمێنی داگیر دەکات، من پێویستم بەو هەنێیەبۆلەبۆل بەسەر نەو دا بکەم کاتی لەکار دەکەمدا سەرکەوتوو ناچم یان نەو بکەمەهۆکار بۆ سەر نەو تەم، نەو بێزارم ناکات منیش نەو بێزار ناکەم، غیرەو لێناکەم کەلەگەل کەسێکی تر دا ببینم، ریزی شیوەی بیر کردنەو هەستەکانی دەگرم، بەسەر کەوتەکانی زیز ناچم... لەوانە یەخۆشەو یەستی هەبیت بەلام نەک وەک نەو ی خەلک لێ تێدەگات.

کەگەر ایەو لای ژێکە، پیاو کەهەر کەدەمی کردەو، و یستی شتیکی بێ، ژێکەش دەمی کردەو... دیاریبوو هەر دووکیان دەیانویست باسی هەمان بابەت بکەن، لەیەک گەیشتن، هەر دووکیان گەیشتنەنەو دەر نەجامی کەخۆشەو یەستی وجودی هەیه. بریاریان دا تا سەر پێکەو بەژین و یەکتەریان خۆشبویت، تا سەر بەو شیوەیەبژین و خۆشەو یەستی لەنێوانیاندا گەشەو دەکرد، بچوکتەرین شت دلی دەخستەگۆرانی وتن، چونکەنەوان بەختەو هەر بوون.(هەفتە ی داهاوو کۆتایی بەیەسەر هاتی نەو پیاو دەهەینم)

3 - خوشەو یەستی بێمەرج

یەکتەریان خۆشبوو

بەلام خوشەو یەستی مەکەن بەکۆتیی

رێگەش مەدەن

لەنێوان کەناری رۆحی هەر دووکتاندا

بێتەدەر یایەکی سەر شیت

پەردای یەکتەری پربکەن،

بەلام لەپەردای یەکتەر مەخۆنەو.

(جبران خەلیل جبران، پێخەمبەر، لەزمانی سویدییهو)

سەر دەبەم سەر دەهینم وا هەست دەکەم زۆرمان خراب لەخۆشەو یەستی گەیشتووین، خۆشەو یەستی ماتای نازادی رۆحەکانەنەک کۆیلەکردنی. خۆشەو یەستی لەنێوان دوو کەسدا چەند قوڵ بیت، گەر گەیشتەسەری نەو سەووری نیوان نەو دوو کەسە، دیار دەبیت کەسێکیان بچیتەناو سەووری بازەو تاکەکی ترەو کەنەو سەوورەش نەما چی بکەیت بۆ بەرامبەرەکەت ناتوانی بەختەو هری بکەیت چونکە بوو یەکتەسێکی داگیر کەر رەنگی سووری خۆشەو یەستی کال دەبیتەو.

خەریکیبوو بێریم بچیت چیرۆکی نەو پیاو تان بۆ تەواویکەم. لەوانە یەوایزان کۆتاییەکی وەک کۆتایی فیلمە هندییهکانە، یان داستانهکان و نەفساتەفۆلکلۆرییهکان، هەر دوو خۆشەو یەستەکە هەموو تەمەنیان بەبەختەو هری دەبەنەسەر. بەداخەو وانەبوو. نەم پیاو بەستەز ماتەتەو داخۆش و بەختەو هری دەبیت بەو ژێو بەو خۆشەو یەستی کە هەستی پێدەکات. شەویک تەماشای ناسمان دەکات و سەری لەجوانی نەستێرەکان سوور دەمێن، بەتایبەتی یەکیکیان، هێندەنابا نەو نەستێرە یەدەکش و دەکەوتەناو هەر دوو دەستییهو. لەخۆشیاندا نازانی چی بکات، هێندە نەبەرد رۆحی لەناو نەستێرە کەدا تیکەل بوو. بوو نەگۆلەیک لەروونای. بریاری دا هەر دووکیان پێشکەش بەخۆشەو یەستەکی بکات. خستیناو دەستی ژێکەو، نەویش تەواو شلەژاو لەدەستی کەوتەخوارەو، هەر پەرون هەر پەرون بوو. پیاو سەرگەردانە کەدلیش و هەستەکانی لەدەست دا. گەر ایەو سەر دۆخەکی جارن و دەگەرا بەجیهاندا دەویست بۆ خەلکی بەسەلمینی کەخۆشەو یەستی وجودی نییه. رۆز لەم رووداوەدا دەبێت نەو هەمان پێلێت کەخۆشەو یەستی و بەختەو هری لەدەرەو ی خودی مرقەو نایەت، بەلکو لەناو هەو ی خۆتایە، هەر خۆشت بەرپرسی لەپاراستنی نەو هەستە. پیاو کەهەستی بەبەختەو هری دەرکرد لەنەجامی نەو خۆشەو یەستی کە هەستی پێدەکرد بەرامبەر ژێکە، کاتی و یستی بیخاتەدەستی ژێکەو بیکاتەبەرپرسی نەو بەختەو هرییه، هەر دووکیانی لەدەست چوو.

گرتەکەنەو یەکە یەکیکەمان خۆش دەویت دەبیت نەو کەسە بیبیتەمۆلکەمان، بەپێی بۆچوون و حەزو پێو رەکانی نێمە هەلسۆکەوت بکات، خۆشەو یەستی لای هەندێ خەلک خۆبەختکردن و قوربانی دانەبۆ نەو کەسە کەخۆشمان دەویت بێ بیر کردنەو لەخۆدی خۆمان. مرقە درەنگ لەو راستییە تێدەگات کەخۆشەو یەستی ماتای سەری نەو خۆمان نییه، بەلکو ریزگرتەتەلەبوونی خۆت و خۆشەو یەستییهو نەو بوو. گەر تۆ خۆت بەختەو هری نەبیت و خۆشەو یەستی سەرچاوەلدەتەو هەلنەگرت نەو هەو ی کەدەیکەیت بۆ کەسانی تر بەهەرچ ناویکەو هیت نەجامی نابن و هەرگیز بەختەو هریان ناکەیت. وەک نەو ژێو هەموو شتیکی بۆ میردەکی دەرکرد تەنیا بۆ نەو ی رازی بکات و نازاری نەدات، کەچی لەبەر نەو ی خۆی بەختەو هریبوو و ریزی بۆ خودی خودی دانەدەناو بەردوامیش ترس لەدلیادبوو، بۆیە هەرگیز میزدەکی دلی بەو شتەخۆش نەبوو کەدەیکرد نەو قوربانی دانەشی کەسیانی بەختەو هری نەدەکرد و خۆشەو یەستی لەدەررونی هەر دووکیاندا دروست نەکرد. خۆشەو یەستی دەبیت بێ مەرج بیت، بەرامبەرەکەت خۆشبوو بێ نەو ی کۆمەڵی کۆت و مەرجی بۆ دابنیت، لەبەر نەو ی خۆشەو یەستی تەنیا لەنەمیزی نازادی تاکەکاندا دەتوانی هەناسەبدات. تۆ گەر منت خۆش دەویت دەبیت کەوشە ی دەبێ کەوتەنیوان دوو خۆشەو یەستەو نەو تەنیا ماتای نەو ی خۆشەو یەستییه. پاولو کایلیو لەرۆماتی زەهیرەدا دەلێت: نەو تەنیا ژنیکی بوو کەلەسەلەیکە یەکجار ساکار تێگەیشت، منی تێگەیاندا پێش نەو ی رۆبەر رۆی نەو بێمەو دەبیت رۆبەر رۆی خودی خۆم بێمەو.

پێش نەو ی داوا لەبەر امبەرە کەمان بکەین لێمان تێگە دەبێ پێش هەموو شتەلەخۆدی خۆمان بکەین، بزانیان چیمان دەویت و بەتەمای نەو هەش نەبێن بەرامبەرە کەمان بەو چۆرەبگۆزی کەنیمەدەمانەو ویت و بەو نیازە ی بەو گۆرانی ی نەو بەختەو هری دەبێن و خۆشەو یەستی دروست دەبیت. رۆز هەر لەو کتیبیدا باس لەپەییو هندی مرقە و نازەل دەکات، نێمەچەند سەگە کەمان یان پشیلە کەمان خۆشبوو ناتوانین سەگە کەبکەین بەشیلەیان بەپێچەوانەو. سەگ هەر سەگەو پشیلەش هەر پشیلەیه. جا تۆش چەند هاوسەرە کەتت خۆشبوو چاوەروانی نەو مەکەنەو وەک تۆی لێبیت یان وەک کەسە ی لێبیت کەتۆ دەتەو. دەبیت یەکتەریان خۆش بوو هەر یەک وەک نەو ی کەهەین، یەکتەریش قبوول بکەین وەک نەو ی کەهەین، نەگینا یەکتەردەخەینا نەو چوارچووی کەخۆشەو یەستی ناتوانی هەناسە ی تێدا بدات.

یەکی لەو قسانە ی کەلەزۆر و لاتدا باو دەلێن غیرەکردن نیشانە ی خۆشەو یەستییه. بەدیدی من پێچەوانەکی راستە. چونکە کە غیرە هەبوو ماتای نەو یەر و ات بەخۆشەو یەستی بەرامبەرە کەت نییه، بەردوام ترست هەیهلەو ی کەبەجیت بەپێی و دوا ی یەکیکی تر بکەویت. کەتر سێش کەوتەنیوان دوو کەسەو هەمانای نەو یەخۆشەو یەستییه کەدەری تێکەوتوو بەم زوانەدەشکی.

جا گەر لەمەو دا غیرە تان لەیەکتەر کرد بەدوا ی کەتیرەدا بگەری ن کەنەو درزانەدەلکینی بەیەکەو، بەلام ناخۆ نەو درزانەچەند بەر گەدەگرت